

Némethi Livia: Tíz perc

(A novella a Gödöllői Irodalmi Díj 2024 pályázaton Ottlik különdíjban részesült.)

Déjà vu – már átéltem: Ha egy nagy családi összejövetelen voltál, az összesen voltál. Pontosan tudod, mire számíthatsz. A cinkos összenézésekre, meg a segítségkérő néma tekintetekre, hogy valaki kimentsen a kellemetlen beszélgetésekből. Na meg a túl nyálasan csókot adó, távoli rokonokra, akiknek semmi térézékük nincs, amikor közre fognak az asztalnál és közéjük ékelődve próbálsz tortát falatozni.

Úgy teszek, mintha nem tudnám, hogy mindig ugyanazok a kérdések jönnek, ők pedig úgy tesznek, mintha nem tudnák, hogy mindig ugyanazokat válaszolom. Csodálatos körforgás.

Lemondó sóhajjal ülök le az öreg étkezőasztalhoz, mely már ki tudja hány éve tűri némán, hogy minden alkalommal újabb rovátkát vések bele alulról, amikor senki nem figyel, számolván a kínos családi összejöveteleket.

Déjà senti – már éreztem így: Idegesen rágom a pulykát. Úgy érzem, mintha a körülöttem ülők lopva mind azt figyelnék, ahogy társaságban étkezve életképtelenné válok. A franc sem érti miért, de minél inkább erre gondolok, annál természetellenesebb, ahogy az evőeszközökkel bánok, és folyton leeszem magam.

Déjà goûté – már kóstoltam: Inkább az ételre koncentrálok. A savanykás áfonyaszósz összehúzza a nyálamat, benne a pikáns fűszerezés pedig egy előre nem látott csavar az ízlelőbimbóimnak. Tökéletesen passzol a pulykasült ropogós bőréhez és a puha húzához. Ez egy olyan fogás, amit még Gordon Ramsay is obszcén szavakat ordibálva hagyna jóvá, miközben a fenomenális ízek gyűrt papírzacskóvá torzítják az arcát.

Déjà presentí – előre megéreztem: Pont fölöttem fluoreszkál zümmögve a mennyezeti lámpa, minden megrágtatlan falatomra reflektorfényt szór. Úgy érzem magam tőle, mintha rendőrségi vattatáson volnék. Érzem, hogy csak percek kérdése, hogy a körülöttem ülők kiszagolják a szorongásomat és bedobják a tányéromra a nagybetűs Kérdést.

Déjà dit – már elhangzott: Alig öt perc huszonnégy másodperce ültünk le enni, sandítok az órára. És csakugyan, akár a vérszívó szúnyog, ők is azonnal támadnak.

“Miért nem hoztam senkit idén sem magammal?”

A szempilláim egy virágról felszálló lepke sebességével rebegnek a kérdéstől.

Szerintük ugyanis most, hogy betöltöttem a harmincadik életévemet, a méhem bizonyára állandó szenvedélyben izzik, megállás nélkül, egyszerre száz kisbabán dolgozva.

Déjà éprouvé – már megpróbáltam: Tudom, hogy csak kíváncsiak. Tudom, de attól még utálom. Megpróbálok inkább témát váltani és a munkahelyi történekekről beszélni, de az persze sosem olyan érdekes. Ekkor szándékosan kezdek el unalmas dolgokról beszélni, mint hogy naponta hány számlát könyvelek le, és mi a menete. Amikor már sikeresen elvesztettem a figyelmüket, tudom, hogy ideje kiszurranni egy cigire.

Déjà rencontré – már találkoztunk: A hátsó kertben, a kerítésnél állva egyszer csak megpillantom az új szomszéd tarkóját, ahogy valamit pakolászik. Talán két hete költözhetett ide, de anyám megállás nélkül róla beszél, próbálna minket összehoronálni. Amikor két láda pakolása között nyújtózik egyet, a testtartása és a kabátja is furcsán ismerősnek tűnik... De mégis miért?... Na ne... Csak nem?!... *Nem létezik, hogy ő az!*

Déjà voulu – már akartam ezt: Véletlenül belerúgok egy locsolókannába. Amikor a szomszéd megfordul a hangra, majd meghalok a felismeréstől. Igen, határozottan ő az. Ezerből is megismerném ezt a hülye vigyort, mert pont olyan, mint Szamár a Shrekből. Vele randiztam három hete! És már megint olyan hülyén vigyorog! Ideje törölni a Tindert a telómról.

Déjà fait – már megtettem: Ami azt illeti, jó párszor töröltem már korábban, de a magány és az unalom végül mindig vissza kerget.

Déjà connu – ezt már ismerem: Annak ellenére, hogy pontosan tudom, hogy mindig ez a vége. Itt van Szamár, a példa kedvéért. Hiába éreztem zsigeri szinten már fél órával a találkozás után, hogy ebből nem lesz semmi, mégis illedelmesen végig beszélgettem vele az egész vacsorát, hátha csak a megérzéseim csalnak. (Nem csaltak.)

Déjà vécu – már jártam így: Azon a randin egyenesen megsemmisültem. Vacs után, az étteremből kilépve, képes volt játékosan megpaskolni a hasamat, miközben azt mondta: „Kicsit sok volt az a desszert, nem? Vissza kell fognod magad, ha járni akarunk!” Totál váratlanul ért a kretén humora, és annak ellenére, hogy mennyire szerettem volna valami sértőt mondani, a szám képtelen volt szóra nyílni a döbbenettől. Csak álltam ott széttárt karokkal, kabáttal a kezemben, mint John Travolta a Ponyvaregényben, láthatóan összezavarodva, és hitetlenkedve néztem körül. *Más is hallotta ezt?* Micsoda pofátlanság! Na akkor fordultam sarkon.

Déjà su – ezt már tudom: Persze tisztában vagyok vele, hogy úgymond mi a reális a súlycsoportomban. Azt is tudom, hogy statisztikailag nem túl nehéz partnert találni. De ez közel sem olyan egyszerű, mint papíron. Az emléket felidézve, humortalan mosollyal az arcomon intek kínosan Szamárnak, és visszasietek a házba, mielőtt hozzám szólhatna.

Déjà raconté – már elmeséltem: Persze hiába mesélek el ilyen történéseket a rokonoknak, és hogy ez mennyire elveszi a kedvem az ismerkedéstől, nem is figyelnek – vagy érdektelen számukra, vagy túl részegek már ezen a ponton. Esküszöm, minél olcsóbb bort isznak, annál jobban megfesti a szájukat a vörösbor. Mintha Temuról rendelt Jokerekkel beszélgetnék.

Déjà pensé – már eltűnődtem rajta: Meddig bírom még ezt a szülinapozást? Vajon le tudok lépni idejekorán, észrevétlenül? Ahogy ezen vacillálva körbenézek a többiekben, tekintetem találkozik Danival, az öcsémmel. Az őrült családi dinamika ellenére talán mégis jobb lenne, ha maradnék. Legalább az ő kedvéért. Ő az egyetlen normális ember ebben a tökkelütött családban és félek, hogy becsavarodik, ha itt hagyom magára.

Déjà entendu – már hallottam: Főleg, ha egyedül kell tovább hallgatnia az untig ismételt poénokat. Ugyanazok a szakállas viccek, amelyeken már mindenki csak udvariasságból nevet, vagy mosolyog.

Déjà lu – már olvastam: Vacsora után végig pörgetem az online híreket. Rekordgyorsasággal közeledik valami vihar. Mindenki maradjon otthon a következő pár órában, ha teheti. Nos, ennyit arról, hogy idejekorán lelépjek.

Déjà rêvé – már álmodtam róla: Fejfájásra hivatkozva hamar elvonulok, de kicsivel később a vihar ténylegesen meg is hozza. Mikor sikerül félálomba sodródni, különféle természeti katasztrófákat látok, és a félálom állapotában nehéz megkülönböztetni, hogy a rémképek mekkora része ered a kinti vihar hangjaiból, és mekkora része köszönhető a konyhából beszűrődő, harsány kacajoknak. Különösen Csilla néni vihogása ijesztő, élesen hasít a dobhártyámba.

Déjà visité – már jártam itt: Pár órával később kibotorkálok a mostanra kihalt konyhába, hogy igyak. Egy szinte klán méretű család pusztító nyomait látom. Nevezük Csilla hurrikánnak, ezeknek úgymint mindig női nevük van. Üres tekintettel nézek szét, mindenhol lufik és torta morzsás tányérok hevernek. A dekoráció gyermekkori emlékeket idéz, amelyek valaha olyan különlegessé tették számomra a születésnapokat. A levegőben pedig még érezni gyengén az ünnepi fűszerek és az illatos gyertyák elillanó illatát...

Monológomból egy folyamatosan csipogó hang ránt ki.

Letelt a tíz perc, amit erre a feladatra dedikált dr. Mészkov. Számptalan emléket és benyomást kellett elmesélnem a szokásos családi összejövelekről.

Büszkén húzom ki magam, végre hasznát vettem a kognitív agyműködésről szóló doksfilmnek, amit a múltkor láttam a tévében.

A rendelőben ülve a szoba most csendes, pár percig csak a golyóstoll susog halkán a füzetlapon.

– Hogy éreztél magad a legutóbbi alkalmon? – törli meg a csendet Dr. Mészkov, fel sem nézve füzetéből.

– Nem is tudom – nézek a cipőmre, lábujjaim kényelmetlenül összenyomódtak már benne: – Talán, mint egy kisiskolás, aki az utolsó iskolai héten már minden nap a vakációt várja.

A válaszomat hallva valamit még gyorsan lekörmöl. Megnyalazza ajkát és mielőtt megszólalna, szemem sarkából elcsípem az utoljára, sietve firkantott szavakat:

Ó – IÓ – CIÓ – ÁCIÓ – NÁCIÓ – HALLUCINÁCIÓ

VÉGE